

ПРАВИЛНИК О ДОЗВОЛИ ЗА РАД НАСТАВНИКА, ВАСПИТАЧА И СТРУЧНИХ САРАДНИКА

"Службени гласник РС", бр. 22/05, 51/08, 88/15, 105/15 и 48/16

Предмет правилника

Члан 1.

Овим правилником уређују се: програм увођења у посао наставника, васпитача и стручног сарадника, начин и поступак провере савладаности тог програма, програм за стицање дозволе за рад (у даљем тексту: лиценца), начин провере савладаности тог програма, трошкови полагања испита за лиценцу, састав и начин рада комисије Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине пред којом се полаже испит за лиценцу, језик на коме се полаже испит за лиценцу и садржај и начин вођења регистра наставника, васпитача и стручних сарадника којима је издата лиценца и образац лиценце.

Програм увођења у посао наставника, васпитача и стручног сарадника - приправника

Члан 2.

Увођење у посао наставника, васпитача и стручног сарадника - приправника има за циљ да га оспособи за самосталан образовно-васпитни, васпитно-образовни, васпитни и стручни рад (у даљем тексту: образовно-васпитни рад) и за полагање испита за лиценцу.

Програмом увођења у посао наставник, васпитач и стручни сарадник - приправник стиче неопходна знања, вештине и вредносне ставове (у даљем тексту: компетенције) потребне за остваривање образовно-васпитног рада.

Програм увођења у посао наставника, васпитача и стручног сарадника - приправника (у даљем тексту: програм), који садржи и посебан део програма који се односи на оспособљеност за рад са децом и ученицима са сметњама у развоју, одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Обавеза увођења у посао и полагање испита за лиценцу

Члан 3.

Обавезу увођења у посао и полагање испита за лиценцу има приправник и наставник, васпитач и стручни сарадник који испуњава услове за наставника, васпитача и стручног сарадника, а није савладао програм увођења у посао и нема лиценцу (у даљем тексту: приправник).

Наставник, васпитач и стручни сарадник са оствареним радним стажом ван установе нема својство приправника, али се уводи у посао и полаже испит за лиценцу као и приправник.

Установа

Члан 4.

Приправник се уводи у посао савладавањем програма у установи у којој је запослен или у другој установи исте врсте, ако се тако обезбеђује успешније припремање за образовно-васпитни рад.

Ментор приправника

Члан 5.

За рад са приправником одређује се ментор.

За ментора може бити одређен истакнути наставник, васпитач или стручни сарадник са истим степеном и врстом образовања као и приправник, који има лиценцу и једно од прописаних звања или најмање пет година радног искуства у области образовања и васпитања.

Ментора одређује директор установе решењем, почев од дана пријема у радни однос приправника, а по претходно прибављеном мишљењу стручног органа, и то за:

- 1) наставника - од стручног већа за област предмета;
- 2) васпитача и стручног сарадника у дечјем вртићу и дому ученика - од стручног актива;
- 3) стручног сарадника у школи - од педагошког колегијума.

Директор може да одреди за ментора наставника, васпитача или стручног сарадника из друге установе ако у установи нема одговарајућег лица.

Ментор и приправник

Члан 6.

Ментор уводи у посао приправника, и то:

- 1) пружањем помоћи у припремању и извођењу образовно-васпитног рада;
- 2) присуствовањем образовно-васпитном раду најмање 12 часова у току приправничког стажа;
- 3) анализирањем образовно-васпитног рада у циљу праћења напредовања приправника;
- 4) пружањем помоћи у припреми за проверу савладаности програма.

Наставник, односно васпитач приправник у предшколској установи присуствује настави, односно активностима ментора, а по препоруци ментора и раду других наставника, односно васпитача у трајању од најмање 12 часова у току приправничког стажа.

Стручни сарадник установе, односно васпитач у дому ученика присуствује облику образовно-васпитног рада ментора, а по препоруци ментора и раду других стручних сарадника, односно васпитача, у трајању од најмање 12 часова у току приправничког стажа.

Ментор подноси извештај директору о оспособљености приправника за самостално извођење образовно-васпитног рада, најкасније у року од 15 дана након навршених годину дана увођења у посао приправника.

Евиденција

Члан 7.

У установи се води: евиденција, у складу са законом, педагошка документација и документација о увођењу у посао приправника наставника, васпитача и стручних сарадника.

Педагошка документација, у смислу овог правилника, јесте: план рада (годишњи и месечни) и писане припреме за часове наставника, активности васпитача, односно план рада стручног сарадника, и други материјали којима се документује рад ментора и приправника.

Ментор води документацију о:

- 1) остваривању плана увођења у посао приправника;
- 2) темама и времену посећених часова, односно активности;
- 3) запажањима о раду приправника у савладавању програма и његовом напредовању;
- 4) препорукама за унапређивање свих облика образовно-васпитног рада и рада са родитељима;
- 5) оцени поступања приправника по датим препорукама.

Приправник, осим педагошке документације из става 2. овог члана, води и документацију о:

- 1) остваривању плана увођења у посао;
- 2) темама и времену посећених часова, односно активности;
- 3) запажањима о свом раду и раду са децом, односно ученицима;

4) препорукама ментора и сопственим идејама за унапређивање свих облика образовно-васпитног рада и рада са родитељима;

5) оствареним облицима стручног усавршавања.

Ова документација је саставни део портфолиа приправника.

Приправник коме престане радни однос у установи пре истека приправничког стажа преноси у другу установу портфолио и мишљење ментора о увођењу у посао до престанка радног односа.

Провера савладаности програма

Члан 8.

Провера савладаности програма остварује се најраније након годину дана рада у установи, а најкасније у року од 15 дана од дана подношења извештаја ментора, и то: извођењем и одбраном часа наставника у школи, односно извођењем активности и њеном одбраном у предшколској установи, као и приказом и одбраном активности стручног сарадника у установи и васпитача у дому ученика (у даљем тексту: одговарајући облик образовно-васпитног рада).

Провера савладаности програма увођења у посао врши се на српском језику, односно језику на ком наставник, васпитач и стручни сарадник остварује образовно-васпитни рад, у складу са законом.

Приправник бира, у сарадњи са ментором, тему облика образовно-васпитног рада.

Комисија за проверу савладаности програма

Члан 9.

Проверу савладаности програма врши комисија у седишту установе у којој је приправник запослен.

Комисију образује директор решењем, у саставу од најмање три члана, и то:

1) за наставника у школи - директор као председник, члан стручног већа за област предмета и стручни сарадник;

2) за васпитача који остварује предшколски програм у установи и васпитача у школи са домом - директор као председник, члан васпитно-образовног већа, односно педагошког већа и стручни сарадник;

3) за стручног сарадника - директор установе, као председник, стручни сарадник установе и представник васпитно-образовног, наставничког или педагошког већа.

Ментор не може да буде члан комисије, али има обавезу да присуствује провери савладаности програма.

Рад и извештај комисије

Члан 10.

Проверу савладаности програма врши комисија у пуном саставу.

Пред комисијом приправник изводи одговарајући облик образовно-васпитног рада.

Оцену о савладаности програма даје комисија у писаној форми у виду извештаја.

Приликом сачињавања извештаја комисија разматра: извештај ментора, евиденцију приправника о његовом раду, оцену комисије о припреми, извођењу и одбрани одговарајућег облика образовно-васпитног рада.

Извештај комисије садржи: основне податке о приправнику, тему одговарајућег облика образовно-васпитног рада и оцену остварености програма - "у потпуности савладао програм" или "делимично савладао програм".

Када комисија оцени да је приправник делимично савладао програм, даје ментору и приправнику препоруку за даљи рад са роком за поновну проверу савладаности програма.

Приправник који у потпуности савлада програм стиче право на полагање испита за лиценцу.

Приправник који је у потпуности савладао програм увођења у посао, а коме престане радни однос у установи пре пријављивања за полагање испита за лиценцу, преноси у другу установу портфолио, мишљење ментора и извештај комисије установе о савладаном програму.

Програм за стицање лиценце

Члан 11.

Провера савладаности програма за стицање лиценце врши се на испиту (у даљем тексту: испит за лиценцу).

Програм за стицање лиценце (у даљем тексту: програм за лиценцу) одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Испит за лиценцу

Члан 12.

Испитом за лиценцу проверава се оспособљеност приправника за професију наставника, васпитача и стручног сарадника.

Испит за лиценцу остварује се у одговарајућој установи, коју одреди министар надлежан за послове образовања (у даљем тексту: министар), односно покрајински секретар надлежан за послове образовања (у даљем тексту: покрајински секретар).

Испит се полаже пред комисијом и састоји се из два дела - писменог и усменог.

Писмени део испита остварује се изразом:

- 1) за наставника - припреме за час;
- 2) за васпитача у предшколској установи - припреме извођења активности;
- 3) за стручног сарадника и васпитача у школи с адомом - припреме есеја.

Усмени део испита састоји се из:

- 1) провере оспособљености приправника за самостално остваривање образовно-васпитног рада;
- 2) провере оспособљености приправника да решава конкретне педагошке ситуације;
- 3) познавања прописа из области образовања и васпитања.

Испит за лиценцу полаже се на српском језику, односно језику на ком наставник, васпитач и стручни сарадник остварује образовно-васпитни рад, а усмени део испита из познавања прописа из области образовања и васпитања полаже се на српском језику.

На испиту за лиценцу врши се и претходна усмена провера знања приправника који у току основних студија није положио педагогију и психологију, на српском језику, а у складу са програмом који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 13.

Провера компетенција за самостално извођење образовно-васпитног рада и методике струке и оспособљености приправника за решавање конкретних ситуација из педагошке праксе, остварује се:

- 1) извођењем одговарајућег облика образовно-васпитног рада;
 - 2) разговором кандидата са комисијом о одржаном часу или о активности, односно о приказу активности или разговором кандидата са комисијом о есеју;
 - 3) разговором кандидата и комисије о одређеној ситуацији из педагошке праксе.
- Извођењу одговарајућег облика образовно-васпитног рада присуствују чланови комисије из члана 14. став 2. тач. 1, 2. и 3. овог правилника.

Листу ситуација из педагошке праксе припрема комисија коју формира министар и коју чине представници Министарства, Завода за унапређивање образовања и васпитања и Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања.

Познавање прописа из области образовања и васпитања проверава се усмено.

Комисија

Члан 14.

Испит за лиценцу полаже се у установи пред комисијом коју образује министар, односно покрајински секретар.

Комисију чине: председник и три члана из реда стручњака за одговарајуће области из којих се полаже испит за лиценцу, и то:

1) председник - представник одговарајуће високошколске установе - наставник методике предмета или одговарајућег предмета, односно групе предмета, а изузетно, одговарајући стручњак за одређену област кога решењем одреди министар, односно покрајински секретар;

2) члан - просветни саветник Министарства или саветник - координатор Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, односно Педагошког завода (у даљем тексту: заводи) или саветник - спољни сарадник или други одговарајући стручњак кога одреди министар, односно покрајински секретар, који је стручњак за одређени предмет, групу предмета или област, а који имају најмање пет година радног искуства у струци у установи;

3) члан - просветни саветник Министарства или саветник - координатор завода или саветник - спољни сарадник или други одговарајући стручњак кога одреди министар, односно покрајински секретар, са најмање пет година радног искуства у установи на пословима стручног сарадника;

4) члан - дипломирани правник - мастер, мастер правник или дипломирани правник који је стекао високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године, запослен у Министарству, односно Покрајинском секретаријату, са најмање три године радног искуства на изради или примени прописа из области образовања и васпитања или запослени у Министарству, односно Покрајинском секретаријату који обавља послове просветног инспектора, са најмање једном годином радног искуства на тим пословима.

Председника испитне комисије одређује министар, односно покрајински секретар са листе наставника које предложи високошколске установе.

Чланове испитне комисије одређује министар, односно покрајински секретар са листе запослених просветних саветника, правника, просветних инспектора, саветника - координатора завода, саветника - спољних сарадника и стручњака.

Министар, односно покрајински секретар именује више испитних комисија.

Административно-техничке послове за комисију обавља секретар комисије, кога са листе запослених у Министарству, односно Покрајинском секретаријату решењем одређује министар, односно покрајински секретар.

Чланови комисије не могу бити државни службеници на положају, односно функционери.

Захтев за полагање испита

Члан 15.

Установа подноси захтев Министарству, односно Покрајинском секретаријату за одобравање полагања испита за лиценцу после савладаног програма увођења у посао, уз сагласност приправника.

Уз захтев установа подноси:

1) оверену копију дипломе о стеченом образовању;

2) копију уговора о раду;

3) извештај комисије установе о савладаном програму увођења у посао;

4) доказ о уплати трошкова полагања испита за лиценцу;

5) оверену копију индекса или уверење високошколске установе о положеним испитима из педагогије и психологије или потврду, односно уверење високошколске установе да кандидат испуњава услове из члана 8. став 4. Закона о основама система образовања и васпитања.

У случају да установа не достави потпуну документацију из става 2. овог члана, Министарство, односно Покрајински секретаријат даје примерен рок за њену

допуњу. Ако установа у остављеном року не допуни документацију, сматра се да је одустала од захтева.

Ако приправник испуњава услове за полагање испита за лиценцу, Министарство, односно Покрајински секретаријат доставља установи обавештење о времену и месту полагања испита за лиценцу, најкасније 15 дана пре дана одређеног за полагање испита.

Министар, односно покрајински секретар доноси решење којим се одбија захтев за одобравање полагања испита за лиценцу ако приправник не испуњава прописане услове.

Ток испита

Члан 16.

Полагање испита за лиценцу обавља се, по правилу, у току једног дана.

Кандидат полаже испит за лиценцу по редоследу из члана 12. овог правилника.

Установа у којој се полаже испит за лиценцу врши избор одређеног броја тема часова - наставних јединица, односно активности и тема есеја које доставља Министарству, односно покрајинском секретаријату, у складу са наставним планом и програмом, општим основама предшколског програма, односно основама васпитног програма.

Испит почиње одржавањем часа, извођењем активности, односно приказом есеја.

Обавештење о теми часа - наставној јединици, активности, односно есеја за кандидата Министарство, односно покрајински секретаријат доставља кандидату преко установе у којој је запослен, по правилу, три дана пре термина заказаног за полагање испита. Кандидат са писаном припремом часа или активности, односно писаним есејем приступа полагању испита.

Припрема из става 5. овог члана за наставника и васпитача у предшколској установи може да износи до две стране писаног текста, а есеја до шест страна.

Извођење одговарајућег облика образовно-васпитног рада траје један школски час.

Усмени део испита траје до 90 минута и састоји се од разговора кандидата са комисијом о:

1) одржаном часу или о активности, односно о приказу активности или о есеју;

2) решавању конкретне педагошке ситуације са јединствене листе из члана 13. став 3. овог правилника;

3) познавању прописа из области образовања и васпитања.

За делове усменог испита из става 8. тач. 2) и 3) овог члана кандидат извлачи испитна питања.

Одлагање испита

Члан 17.

Ако је приправник спречен да приступи полагању испита за лиценцу, обавезан је да установи достави одговарајући доказ. Установа о томе обавештава Министарство, односно Покрајински секретаријат и доставља доказе, најкасније 24 часа пре почетка испита.

Испит за лиценцу се на основу доказа из става 1. овог члана одлаже, а приправник се преко установе обавештава о новом термину за полагање испита.

Уколико приправник не поступи у складу са ставом 1. овог члана, Министарство, односно Покрајински секретаријат, по правилу, обавештава установу да је у обавези да на захтев приправника поднесе нови захтев за одобравање полагања испита за лиценцу.

Установа обавештава приправника писменим путем о обавези из става 3. овог члана, одмах по пријему обавештења Министарства, односно Покрајинског секретаријата.

У случају да приправник без одговарајућег доказа, највише два пута не приступи полагању испита за лиценцу, односно преко установе не поднесе нови захтев за одобравање полагања испита за лиценцу из става 3. овог члана, сматра се да је одустао од полагања испита, а установа се о томе обавештава.

Наставнику - приправнику који стиче право да у време распуста полаже испит или део испита, рок за полагање помера се за период трајања распуста.

Приправник који је пријављен за полагање испита за лиценцу, а коме је престао радни однос у установи у складу са члана 143. Закона о основама система образовања и васпитања, губи право да по поднетом захтеву полаже испит за лиценцу и уводи се у посао и полаже испит за лиценцу као и приправник.

Оцењивање на испиту за лиценцу

Члан 18.

Успех на испиту оцењује се са: "положио" или "није положио".

Чланови комисије оцењују појединачно сваки део испита.

Кандидат добија оцену "положио" уколико је показао да је савладао све делове испита и стиче право на издавање лиценце.

Кандидат добија оцену "није положио" ако није савладао поједини или све делове испита.

Ако кандидат не положи део испита, упућује се на поновно полагање тог дела након истека најмање 30 дана, два дела испита - након истека најмање 60 дана, а испита у целини, након најмање 90 дана од дана претходног полагања испита.

Кандидат који приликом поновног полагања не положи део испита, сматра се да није положио испит у целини.

Приправник који приликом поновног полагања испита у целини не положи испит, губи право да по поднетом захтеву, полаже испит за лиценцу.

Приправник из става 7. овог члана нема својство приправника, али се уводи у посао и полаже испит за лиценцу као и приправник.

Приправник коме престане радни однос у установи у току полагања испита за лиценцу, има право да настави са полагањем започетог испита у складу са Законом.

Трошкови испита за лиценцу

Члан 19.

Висину трошкова полагања испита за лиценцу утврђује министар.

Трошкове првог полагања испита за лиценцу сноси установа у којој је кандидат запослен.

Трошкове поновног полагања дела или испита у целини сноси сам кандидат.

Трошкове полагања испита приликом подношења новог захтева из члана 18. став 8. сноси сам кандидат.

Записник

Члан 20.

О току испита за лиценцу води се записник који потписују председник и сви чланови комисије.

Записник садржи: састав комисије, име и презиме кандидата, број и датум обавештења за полагање испита, време, место, назив и адресу установе у којој је изведен одговарајући облик образовно-васпитног рада, оцене за сваки део испита и испит у целини, податке о одлагању испита или његовог дела и друге податке од значаја за полагање испита.

Саставни део записника је и писани рад кандидата.

Лиценца

Члан 21.

Министарство издаје лиценцу приправнику који је положио испит за лиценцу.
Положен испит за лиценцу признаје се за рад у предшколској установи, школи, школи са домом ученика и дому ученика.

Регистар наставника, васпитача и стручних сарадника којима је издата лиценца

Члан 22.

Регистар наставника, васпитача и стручних сарадника којима је издата лиценца (у даљем тексту: регистар) води Министарство, у складу са законом.

Члан 23. - брисан -

Прелазне и завршне одредбе

Члан 24.

Приправнику који је засновао радни однос после 25. јуна 2003. године, а пре ступања на снагу овог правилника и који је савладао програм за полагање стручног испита за наставнике, стручне сараднике и васпитаче прописан Правилником о полагању стручног испита приправника наставника, стручних сарадника и васпитача ("Просветни гласник", бр. 4/93 и 1/99), признаје се тај програм као савладан програм увођења у посао, ако установа изврши проверу сходно члану 10. овог правилника.

Члан 25.

Високошколска установа на захтев Министарства, односно Покрајинског секретаријата доставља листу наставника из члана 14. овог правилника, у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Ако високошколска установа не достави листу наставника из става 1. овог члана, министар, односно покрајински секретар одређује председника комисије за полагање испита за лиценцу из реда стручњака за одговарајућу област.

Члан 26. - брисан -

Члан 27.

Заводи на захтев Министарства, односно Покрајинског секретаријата достављају листе запослених за чланове комисије за полагање испита за лиценцу из члана 14. став 2. тач. 2. и 3. овог правилника.

Ако заводи на захтев Министарства, односно Покрајинског секретаријата не доставе листе запослених из става 1. овог члана, министар, односно покрајински секретар одређује чланове комисије за полагање испита за лиценцу из реда запослених у заводу.

Члан 28.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о садржају и начину вођења регистра наставника, васпитача и стручних сарадника и образац лиценце наставника, васпитача и стручних сарадника ("Службени гласник РС", број 5/04).

Члан 29.

Правилник о полагању стручног испита приправника наставника, стручних сарадника и васпитача ("Просветни гласник", бр. 4/93 и 1/99) престаје да важи 26. јуна 2005. године.

Члан 30.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењиваће се по истеку 60 дана од дана ступања на снагу.

НАПОМЕНА: Упречишћеном тексту се не налази члан 4. Правилника о изменама Правилника о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника је ("Службеном гласнику РС", бр. 48/2016 од 25.5.2016. године, који је ступио је на снагу 26.5.2016.), а који гласи: „Кандидат који је засновао радни однос са пословима васпитача у школи са домом и који је савладао програму вођења у посао васпитача, наставља са полагањем испита за лиценцу у складу са овим правилником.“